



Farkasvölgytől Tündérhegyig

Rosch Gábor: *A Hegyvidék szobrai*

MAZÁNYI JUDIT

Szobrok és domborművek Budapest XII. kerület közterein és magánterületein, Budapest, 2017, 278 oldal

Rosch Gábor könyvét november elején Ráday Mihály, a Budapesti Városvédő Egyesület elnöke mutatta be a 2017 elején átadott új Hegyvidék Galériában. A kötet szerzője évtizedek óta foglalkozik építészettörténettel. Építészként munkahelyén, a KÖZTI-ben olyan műemléki felújítások során, mint amilyen a Magyar Nemzeti Múzeumé volt az ezredfordulón, egyre közelebb került a folyamatosan változó, pusztuló és megújuló épületek titkaihoz. A Dobozi Miklóssal közösen végzett rekonstrukciós tervezés folyamatát összegző műve A Nemzet Múzeuma címmel jelent meg 2009-ben.

A kezdetben munkahelyi feladatként induló kutatás a szenvedélyévé vált, amelyhez hamarosan a megörökítés szándéka társult. Így vállalt már az 1980-as évek elejétől pesti épületfotózásokat a Városvédő Egyesület tevékenységét segítve. Az utóbbi évtizedekben, a 19. és 20. századi magyar építészet történetének kutatási eredményeként több jelentős építész munkásságának feldolgozása született meg. Köztük a historizmus jelentős építészéről, a városligeti

Vajdahunyad-vár tervezőjéről, Alpár Ignárról Rosch Gábor írt monográfiát (Enciklopédia Kiadó, 2005).

A budai hegyvidékhez személyesen kötődő építész az évtizedek során szerzett érzékenységgel kezdte figyelni szűkebb páttriája sokszor enyészetnek kített épületeit. Kitaró munkával vallatta történetüket a dokumentumok tükrében. A kutatások alapján született mintegy száz cikk a XII. kerület lapjában, a Hegyvidékben látott napvilágot, majd kötetbe gyűjtve *Hegyvidéki épületek* címmel jelent meg 2005-ben.

Ezt követte a terület építészetének szisztematikus feldolgozása három könyvben a *Hegyvidék épített öröksége* címmel 2012-től. A könnyebb áttekinthetőség érdekében külön-külön kötetet szentelt a szerző a műemléki épületeknek, a lakóépítményeknek, szállodáknak, továbbá az iskoláknak és templomoknak, valamint önálló kötetbe gyűjtötte a középületeket, irodaházakat.

A hétköznapi emberek talán elsétálnak a teret ritmizáló elemek, köztük az adott társadalom identitását formába öntő emlékművek vagy a díszítő szobrok mellett. Az építész figyelme óhatatlanul kiterjed mindezekre. A sorozat most

bemutatott darabjában a Hegyvidék szobrászati emlékeit gyűjtötte össze a szerző. Katalógusában Rosch Gábor a köz- és magánterületen lévő emlékművek, épületdíszítő plasztikák – több mint 700 alkotás – alapvető adatait, illetve a legfontosabb hozzájuk fűződő eseményeket közli a többségében saját maga által készített színes fotók kíséretében. Szándéka szerint egy olyan élvezetes adatbázist kívánt összeállítani, amely a jelenleg fellelhető művek teljes körét felöleli, és nem tesz különbséget köztük sem esztétikai kvalitásaik, sem történeti jelentőségük szempontjából, így egyes részproblémák kutatói majd haszonnal forgathatják a kiadványt. Külön érdeme a kötetnek, hogy a szerző olyan alkotásokkal is kiegészítette a katalógust, amelyek valaha a kerületet díszítették, de mára eltűntek vagy elpusztultak, esetleg politikai megfontolások áldozataivá váltak.

A bevezető tanulmány a szoborállítások körülményeit, rituáléját példaértékű esetek segítségével összegzi. Néhány szobor részletes, tragikus vagy mosolygató története avatja igazán izgalmas olvasmánnyá a kötetet.